

Factsheet staatssteun en kwijtschelding/verlaging gemeentelijke vorderingen en belastingen

Als gevolg van de coronacrisis (COVID-19) en de maatregelen die naar aanleiding daarvan door de overheid zijn genomen, konden diverse organisaties en ondernemers lange tijd hun gebruikelijke economische activiteiten niet of slechts op aangepaste wijze ontplooiën. Om liquiditeitsproblemen als gevolg van deze maatregelen te voorkomen, zijn of worden maatregelen door gemeenten genomen, waarbij sprake is van kwijtschelding of verlaging van vorderingen en belastingen voor ondernemers. Voorbeelden hiervan zijn: precariobelasting, reclamebelasting, marktgelden en verhuur van vastgoed.

Bij gemeenten roept dit mogelijk vragen op over hoe zij het beste in lijn met de Europese staatssteunregels deze ondernemers kunnen ondersteunen. In deze factsheet wordt een aantal stappen kort beschreven, die gemeenten kunnen volgen wanneer zij via hun gemeentelijke vorderingen en belastingen staatssteunproof steun willen verlenen aan ondernemers ten tijde van de coronacrisis. Voor meer uitgebreide informatie kunnen de gemeenten terecht op de pagina '[Overzicht Mogelijkheden](#)' van Kenniscentrum Europa decentraal.

1. Welke steunmaatregelen zijn er al?

Allereerst is het belangrijk om te onderzoeken of het noodzakelijk en wenselijk is om als gemeente zelf extra ondersteuning te bieden aan een ondernemer, naast de bestaande financiële steunmaatregelen naar aanleiding van de coronacrisis van andere (decentrale) overheden. Het is belangrijk dat alle partijen ervoor zorgen dat de nationale en lokale maatregelen niet overlappen, aangezien dat kan leiden tot onrechtmatige cumulatie van steunmaatregelen.

Meer informatie:

['Nationale maatregelen'](#), Kenniscentrum Europa decentraal

['Brief betreffende Nationale staatssteuncoördinatie steunfondsen COVID-19 tussen gemeenten en de Rijksoverheid'](#), Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

2. Is er sprake van staatssteun?

Alleen de steunmaatregelen die aan alle [vijf criteria](#) uit artikel 107 lid 1 Verdrag van de Europese Unie (VWEU) voldoen, worden aangemerkt als "staatssteun" en vallen onder de Europese staatssteunregels. Aan de hand van een staatssteuntoets dient een gemeente te bepalen of de volgende cumulatieve staatssteuncriteria van toepassing zijn op de voorgenomen steunmaatregel voor ondernemers:

1. Is er sprake van een "onderneming"? Hiervan is sprake bij een entiteit die economische activiteiten ontplooit. Dit betekent: het aanbieden van goederen of diensten op een markt.
2. Is de steunmaatregel afkomstig van of toe te rekenen aan de gemeente?
3. Levert de maatregel een onderneming een economisch voordeel op?
4. Is er sprake van selectiviteit?
5. Is er een beïnvloeding van het interstatelijk handelsverkeer of een beperking van de mededinging?

Enkele voorbeelden waarin de voorgenomen maatregel niet onder de staatssteunregels valt, omdat niet aan het criterium van een economisch voordeel is voldaan, zijn:

- als de gemeente een lening of garantie verstrekt die marktconform is, of
- als de gemeente op basis van de gemeentelijke verordening precariobelasting normaliter geen belasting int, omdat er feitelijk geen voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond staan.

Een voorbeeld waarin de voorgenomen maatregel niet onder de staatssteunregels valt, omdat niet aan het criterium van materiële selectiviteit is voldaan, is:

- als de gemeente een belastingvrijstelling voor alle ondernemers van de betreffende gemeente verleent. Een maatregel is al snel wél selectief als een belastingvrijstelling binnen een specifiek geografisch gebied of aan een bepaalde sector binnen de gemeente wordt verleend (bijvoorbeeld alleen vrijstelling van de precariobelasting voor het feitelijk hebben van voorwerpen op de terrassen van de horeca-ondernemer).

Meer informatie: '[Maatregelen die geen staatsteun vormen](#)', Kenniscentrum Europa decentraal

3. Kan er gebruik worden gemaakt van de vrijstellingen?

Als een voorgenomen steunmaatregel voor ondernemers aan alle staatssteuncriteria voldoet, is er sprake van staatssteun. De steunmaatregel moet dan in principe door de gemeente [gemeld](#) worden bij de Commissie, tenzij een van de [vrijstellingsverordeningen](#) van de Commissie van toepassing is.

De-minimisverordening

Een onderneming mag op basis van de de-minimisverordening per drie belastingjaren tot € 200.000 euro aan steun voor economische activiteiten ontvangen, zonder dat dit door de Commissie wordt beschouwd als staatssteun. Het volstaat dan om een verwijzing naar de de-minimisverordening in de beschikking op te nemen en de onderneming een [de-minimisverklaring](#) te laten tekenen. Bij verschillende nationale regelingen naar aanleiding van de COVID-19 uitbraak wordt echter al gebruik gemaakt van de de-minimisverordening, waardoor er wellicht geen ruimte meer is om de-minimissteun te verlenen.

Meer informatie:

[Praktijkvraag: Voorkomen van ongeoorloofde samenloop \(cumulering\) van staatssteun wanneer gebruik wordt gemaakt van de de-minimisverordening](#), Kenniscentrum Europa decentraal

[De reguliere de-minimisverordening](#), Kenniscentrum Europa decentraal

De Algemene Groepsvrijstelling (AGVV)

Een gemeente kan onderzoeken of het mogelijk is om steunmaatregelen voor ondernemers onder de AGVV te verlenen. Dit is afhankelijk van het soort steunmaatregel. Voor belastingvrijstellingen en verhuur van vastgoed is in de AGVV geen specifieke categorie opgenomen. Het is eventueel wel mogelijk de AGVV te gebruiken voor een verlaging van de huur aan:

- sportondernemingen als wordt voldaan aan de voorwaarden voor steun voor sportinfrastructuur en multifunctionele infrastructuur (art. 55 AGVV);
- culturele instellingen als wordt voldaan aan de voorwaarden voor steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed (art.53 AGVV), zie daarvoor de aparte [factsheet over COVID-19 steun aan culturele instellingen](#) die het Ministerie van BZK in samenwerking met Europa decentraal heeft opgesteld.

Wanneer een decentrale overheid steun verleent op basis van de AGVV moet de steun kennisgegeven worden. Het [Coördinatiepunt Staatssteun van Europa decentraal](#) (CPS) begeleidt provincies en gemeenten bij het doen van kennisgevingen. Zie voor meer informatie over de kennisgevingsprocedure [deze](#) pagina. Wanneer u vragen hebt over kennisgeven neem dan contact op met de [helpdesk](#) van Europa decentraal.

Meer informatie:

[De Algemene Groepsvrijstellingsverordening](#), Kenniscentrum Europa decentraal

4. Steun aanmelden bij de Commissie

Als een steunmaatregel voor (een categorie van) ondernemers wel staatssteun betreft en niet onder een vrijstellingsmogelijkheid past, moet de steun worden aangemeld bij de Commissie. De Commissie toetst vervolgens de steunmaatregel aan Artikel 107 VWEU. In artikel 107 VWEU zijn verschillende mogelijkheden opgenomen om staatssteun te verlenen naar aanleiding van de coronacrisis, namelijk Artikel 107 lid 2 sub b VWEU (buitengewone omstandigheden), Artikel 107 lid 3 sub c VWEU (ontwikkeling economische bedrijvigheid) en Artikel 107 lid 3 sub b VWEU (ernstige verstoring in de economie). Voor staatssteun ter bestrijding van een ernstige verstoring in de economie als gevolg van de coronacrisis heeft de Europese Commissie een Tijdelijk steunkader opgesteld.

Meer informatie:

['Steun op basis van het VWEU'](#) en ['Tijdelijk Steunkader'](#), Kenniscentrum Europa decentraal.

Het is aan te raden de steunmaatregelen voor ondernemers op basis van bovengenoemde onderdelen van artikel 107 VWEU in de vorm van een regeling op te stellen. Individuele steun verlenen op grond van het VWEU en het Tijdelijk steunkader is mogelijk maar zal niet de meest snelle en efficiënte optie zijn. De reden hiervoor is dat het voorbereiden en beoordelen van meerdere individuele meldingen aanzienlijk meer tijd kost voor de Commissie, BZK en de decentrale overheid.

Mocht een decentrale overheid vaststellen dat er geen andere mogelijkheid is om de steunmaatregel rechtmatig te verlenen dan via een melding aan de Commissie, dan moet contact worden opgenomen met het [Coördinatiepunt staatssteun decentrale overheden](#) (CSDO) van het Ministerie van BZK. Het CSDO raadt decentrale overheden aan om in een vroeg stadium het CSDO op de hoogte te brengen van concrete steunplannen, zodat de juiste staatsteunprocedure ingezet kan worden in coördinatie met notificatieplannen van medeoverheden op decentraal en/of Rijksniveau.

Meer informatie:

[Meldingsprocedure](#), Kenniscentrum Europa decentraal

Augustus 2020

Dit factsheet is opgesteld in samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), kenniscentrum Europa decentraal (KED) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Van de informatie in dit document mag onbeperkt gebruik worden gemaakt, mits de bron wordt vermeld.

Aan dit document is de grootst mogelijke zorg besteed, maar Europa decentraal kan niet instaan voor de juistheid van de informatie en aanvaardt geen aansprakelijkheid voor mogelijke vervolgschade door het gebruik ervan. Opmerkingen over de inhoud en suggesties voor aanvullingen zijn van harte welkom op info@europadecentraal.nl.